

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

5776 Методичні вказівки та завдання
до проведення практичних занять і самостійної роботи
з дисципліни «**Медіація у сфері інтелектуальної власності**»
для студентів спеціальності 081 «*Право*»
освітньої програми «**Інтелектуальна власність**»
освітнього ступеня «*магістр*»
усіх форм навчання

Суми
Сумський державний університет
2024

Методичні вказівки та завдання до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Медіація у сфері інтелектуальної власності» / укладачі: О. С. Бондаренко, Р. О. Дегтяр. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 52 с.

Кафедра кримінально-правових дисциплін
та судочинства ННП

Зміст

С.

Вступ.....	4
Тема 1. Історія медіації.....	6
Тема 2. Поняття та принципи медіації у сфері інтелектуальної власності.....	8
Тема 3. Процедура медіації у сфері інтелектуальної власності.....	10
Тема 4. Моделі та підходи до медіації у сфері права інтелектуальної власності.....	19
Тема 5. Теорія та практика перемовин у сфері інтелектуальної власності.....	23
Тема 6. Психологічні основи конфліктології у сфері права інтелектуальної власності	28
Тема 7. Менеджмент конфліктів у сфері інтелектуальної власності.....	34
Тема 8. Етика в медіації у сфері інтелектуальної власності.....	37
Рекомендації для написання есе.....	40
Рекомендації для підготовки презентації та її публічного захисту.....	42
Рекомендації для написання та захисту курсової роботи.....	44
Список рекомендованої літератури.....	47

Вступ

Метою освітнього компонента «Медіація у сфері інтелектуальної власності» є досягнення здобувачами сучасного конструктивного, фундаментального мислення та системи спеціальних знань у галузі медіації у сфері інтелектуальної власності. Здобуття комплексних знань щодо особливостей конфліктів, пов'язаних із правами інтелектуальної власності, та розвиток навичок ефективної медіації в цій сфері. Формування у студентів професійної компетентності в галузі медіації, а також розуміння етичних та юридичних аспектів, що виникають під час вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності.

Навчальним планом передбачене засвоєння зазначеного освітнього компонента на лекціях, практичних (семінарських) заняттях, а також під час самостійної роботи та контролю навчальної роботи.

Семінарські та практичні заняття – це основна форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, розгляд практичних кейсів, виконання практичних завдань, написання есе, підготовку та публічний захист презентацій, а також обговорення дискусійних питань.

Зміст освітнього компонента поділено на два модулі. До основних питань, які розглядають під час вивчення, освітнього компонента належать: історія медіації; поняття та принципи медіації у сфері права інтелектуальної власності; процедура медіації у сфері інтелектуальної власності; моделі та підходи до медіації у сфері права інтелектуальної власності; теорія та практика перемовин у сфері інтелектуальної власності; психологічні основи конфліктології у сфері права

інтелектуальної власності; менеджмент конфліктів у сфері інтелектуальної власності; етика в медіації у сфері інтелектуальної власності.

Підсумкове оцінювання з навчальної дисципліни визначають як суму балів за всіма, успішно оціненими, результатами навчання, зокрема передбачено складання екзамену та написання й захист курсової роботи.

Тема 1. Історія медіації

План

1. Історичні передумови впровадження медіації в Україні та інших державах.
2. Історичні передумови впровадження медіації в зарубіжних державах.
3. Історичні етапи впровадження медіації у сфері інтелектуальної власності в Україні.

Теми дискусій

1. Роль традиційних методів вирішення конфліктів до появи медіації.
2. Вплив культурних та правових особливостей на розвиток медіаційних практик.
3. Роль міжнародних організацій у поширенні медіаційних стандартів.
4. Вплив глобалізації на розвиток медіації в різних регіонах світу.
5. Практичний досвід та впровадження кращих світових практик у сфері медіації в інтелектуальній власності в Україні.

Теми для презентацій

1. Досвід розвинених країн як передбачення успішного запровадження медіації в Україні.
2. Аналіз практики медіації в різних юридичних системах.
3. Початкові спроби використання медіації у вирішенні інтелектуальних конфліктів.
4. Розвиток законодавства та стандартів для медіації в

інтелектуальній власності.

Питання для самоконтролю

1. Які традиційні методи вирішення конфліктів існували перед введенням медіації?
2. Які фактори, зокрема культурні та правові, вплинули на розвиток медіації в різних країнах?
3. Які етапи розвитку медіації в інших державах можуть слугувати прикладом для України?
4. Які відмінності в історичних передумовах впровадження медіації можна визначити в зарубіжних державах порівняно з Україною?
5. Які ролі грали міжнародні організації у формуванні медіаційних стандартів у світі?
6. Як глобалізація вплинула на процеси впровадження медіації в різних регіонах світу?
7. Які перші спроби використання медіації вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності були зафіксовані в історії України?
8. Як розвивалося законодавство та стандарти, спрямовані на підтримку медіації в інтелектуальній власності?
9. Як Україна адаптує та впроваджує кращі світові практики у сфері медіації в інтелектуальній власності?

Тема 2. Поняття та принципи медіації у сфері інтелектуальної власності

План

1. Сутність, поняття та види медіації.
2. Принципи та правові аспекти застосування медіації у сфері інтелектуальної власності.
3. Правові норми та стандарти, що регулюють медіацію у сфері інтелектуальної власності.
4. Переваги та перспективи використання медіації в інтелектуальній власності.
5. Загальний вплив на правову систему та бізнес-середовище.
6. Правовий статус медіатора.
7. Реєстр медіаторів.

Теми презентацій

1. Основні аспекти медіації як методу вирішення конфліктів.
2. Різновиди медіації та їх використання в різних сферах.
3. Засади впровадження медіації в інтелектуальну власність.
4. Правові аспекти, що регулюють медіацію у власності інтелектуальної власності.
5. Правові норми та стандарти, що регулюють медіацію у сфері інтелектуальної власності.
6. Огляд національного та міжнародного законодавства.
7. Стандарти, які визначають процедури медіації в інтелектуальній власності.

Теми для есе

1. Ефективність медіації як стратегії вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності.
2. Розгляд статусу та відповідальності медіаторів у вирішенні суперечок із сфери інтелектуальної власності
3. Аналіз нормативно-правових актів, що визначають процедуру медіації у сфері інтелектуальної власності.

Теми для дискусій

1. Розгляд принципів та їх правових аспектів під час використання медіації у сфері інтелектуальної власності.
2. Розгляд переваг та можливих перспектив використання медіації для вирішення спорів з інтелектуальною власністю.
3. Аналіз загального впливу медіації на ефективність правової системи та підприємницьку діяльність.

Питання для самоконтролю

1. Що означає термін «медіація» в контексті вирішення конфліктів?
2. Які основні принципи медіації?
3. Які основні особливості вирішення суперечок з інтелектуальною власністю за допомогою медіації?
4. Які випадки конфліктів у сфері інтелектуальної власності можуть зазнати медіації?
5. Назвіть ключові принципи, які повинні бути дотримані під час медіації в інтелектуальній власності.
6. Які переваги може мати використання цих принципів у конфліктах із сфери інтелектуальної власності?
7. Які правові норми регулюють процедуру медіації у

сфері інтелектуальної власності?

8. Як ці норми сприяють розвитку медіації в даній сфері?
9. Які можливості та переваги використання медіації для вирішення конфліктів із сфери інтелектуальної власності?

Тема 3. Процедура медіації у сфері інтелектуальної власності

План

1. Організаційні заходи з підготовки до медіації.
2. Заява про проведення медіації.
3. Етапи проведення медіації у сфері інтелектуальної власності.
4. Способи проведення медіації.
5. Строки медіації.
6. Припинення медіації.
7. Звіт про проведення медіації.

Теми презентацій

1. Підготовка до медіації у сфері інтелектуальної власності: кроки та сутність.
2. Організація тренінгів і семінарів для учасників медіації в інтелектуальній власності.
3. Вивчення ключових аспектів створення та проведення ефективних тренінгів та семінарів для учасників медіації в інтелектуальній власності.
4. Правові аспекти та права сторін у медіації

інтелектуальної власності.

Теми для есе

1. Припинення медіації в інтелектуальній власності: перспективи та питання справедливості.
2. Розгляд обставин і процедур, що можуть призвести до припинення процесу медіації та забезпечення справедливості.
3. Удосконалення звітності у медіації: вимоги та зберігання документації в інтелектуальній власності.

Практичне завдання

1. Скласти проєкт заяви про проведення медіації.
2. Скласти проєкт заяви про забезпечення підготовки та проведення медіації на базі Центру медіації та посередництва УКРНОІВІ.
3. Скласти проєкт Звіту про проведення медіації.

Шаблони документів для виконання практичного завдання

Директору Державної організації
«Український національний офіс
інтелектуальної власності та інновацій» (УКРНОІВІ)

Заява

Прошу забезпечити підготовку та проведення медіації на базі Центру медіації та посередництва УКРНОІВІ.

I. Про себе повідомляю:

1. _____
П. І. П/б / повне найменування, ідентифікаційний код юридичної особи

2. _____
поштова адреса місця проживання / місцезнаходження

3. _____
адреса електронної пошти, контактний номер телефону

4. _____
відомості про представників (за наявності)

II. Про іншу Сторону повідомляю:

1. _____
П. І. П/б / повне найменування, ідентифікаційний код юридичної особи

Директору Державної організації
«Український національний офіс
інтелектуальної власності
та інновацій» (УКРНОІВІ)

Заява

Просимо забезпечити підготовку та проведення медіації
на базі Центру медіації та посередництва УКРНОІВІ.

I. Про себе повідомляємо:

Сторона 1

1. _____
*П.І.П/б / повне найменування, ідентифікаційний код юридичної
особи*

2. _____
поштова адреса місця проживання / місцезнаходження

адреса електронної пошти, контактний номер телефону

3. _____
відомості про представників (за наявності)

поштова адреса місцезнаходження (місця проживання)

адреса електронної пошти, контактний номер телефону

4. Надаю згоду на оброблення персональних даних, зазначених

у цій заяві, відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

підпис

Сторона 2

1. _____
П. І. П/б / повне найменування, ідентифікаційний код юридичної особи

2. _____
поштова адреса місця проживання / місцезнаходження

адреса електронної пошти, контактний номер телефону

3. _____
відомості про представників (за наявності)

поштова адреса місцезнаходження (місця проживання)

адреса електронної пошти, контактний номер телефону

4. Надаю згоду на обробку персональних даних, зазначених в цій заяві, відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»

підпис

II. Короткий опис суті спору:

III. Пропозиції щодо формату та мови проведення медіації:

IV. Інші відомості, що є істотними для підготовки та проведення медіації:

V. Цим підтверджуємо, що надаємо згоду передати вищезазначений спір Центру медіації та посередництва УКРНОІВІ для організації підготовки та проведення медіації згідно з Правилами проведення медіації у сфері інтелектуальної власності.

Додатки: 1. _____
2. _____
3. _____

дата *підпис*

дата *підпис*

ЗВІТ про проведення медіації

Звіт складений на підтвердження факту проведення медіації щодо спору у сфері інтелектуальної власності:

<p>П. І. П/б медіатора (медіаторів), реєстраційний номер заяви про проведення медіації / заяви щодо надання послуг з організаційно-технічного забезпечення проведення медіації</p>	
<p>Категорія спору у сфері інтелектуальної власності</p>	<p>☐ авторське право та суміжні права; ☐ винаходи та корисні моделі; ☐ промислові зразки; ☐ торговельні марки; ☐ географічні зазначення; ☐ компонування напівпровідникових виробів; ☐ інше _____</p>
<p>Дата припинення медіації</p>	
<p>Підстава припинення медіації</p>	<p>☐ укладення сторонами медіації угоди за результатами медіації; ☐ відмова хоча б однієї зі сторін медіації від участі в медіації; ☐ рішення медіатора (ко-медіаторів) про припинення медіації; ☐ з інших підстав, установлених Законом України «Про медіацію» чи договором про проведення медіації</p>

	<hr/> <hr/>
Результат проведення медіації	☐ позитивний (<i>необхідне підкреслити</i>): ☐ повне врегулювання спору; ☐ часткове врегулювання спору; ☐ припинена без досягнення позитивного результату
Тривалість (у годинах) проведення медіації, з них на базі Центру медіації та посередництва УКРНОІВІ	

Відомості цього звіту зберігаються та використовуються виключно з метою узагальнення статистики і практики для наукових та просвітницьких цілей із дотриманням конфіденційності.

дата

Медіатор¹⁾

підпис

¹⁾У разі якщо медіацію проводили два та/або більше медіатори, звіт підписують усі медіатори.

Питання для самоконтролю

1. Які заходи необхідно приймати для підготовки до медіації у сфері інтелектуальної власності?
2. Як організувати ефективні тренінги та семінари для учасників медіації?
3. Що передбачає заява про проведення медіації?
4. Як її реєструють та які документи супроводжують цей процес?
5. Які етапи проведення медіації у сфері інтелектуальної власності?
6. Які конкретні етапи має процес медіації в даній сфері?
7. Як визначається повний перелік прав та обов'язків сторін під час медіації?
8. Які способи використовують для проведення медіації в інтелектуальній власності?
9. Як визначають оптимальний метод для конкретного конфлікту?
10. Як визначають та контролюють строки проведення медіації?
11. Які фактори можуть вплинути на тривалість процесу медіації в даній сфері?
12. Які обставини можуть призвести до припинення процесу медіації?
13. Як забезпечити справедливість та ефективність припинення медіації?
14. Який вигляд має звіт про проведення медіації у сфері інтелектуальної власності?
15. Які вимоги ставлять до документації та як її зберігають?

Тема 4. Моделі та підходи до медіації у сфері права інтелектуальної власності

План

1. Традиційна медіація.
2. Оцінно-експертна медіація.
3. Фасилітація та кадрова медіація.
4. Медіація в укладенні ліцензійних угод.
5. Роль медіації у творчих колективах.
6. Технологічний прогрес та медіація.
7. Глобалізація та міжнародні аспекти медіації у сфері інтелектуальній власності.

Практичне завдання

Опис випадку. Основні Сторони: 1) «КреативТек» – інноваційна ІТ-компанія, яка розробляє програмне забезпечення для творчих професіоналів; 2) «СтайлМастер» – незалежний дизайнер, який розробив унікальний дизайн-проект, що включає в себе графічні елементи та функціональні рішення.

Початок конфлікту. «СтайлМастер» працював на замовлення «КреативТек» та розробив інноваційний дизайн для нового продукту компанії. Коли «КреативТек» випустив продукт, вони виявили, що «СтайлМастер» також використовував цей дизайн у своєму портфолію та інших проектах. Ви – медіатор, що спеціалізується на медіації у сфері права інтелектуальної власності. Ваше завдання – обрати тип медіації та виконати такі етапи: підготовка до медіації, проведення медіації, досягнення результату, аналіз процесу медіації, завершення.

Вказівки для виконання практичного завдання

Мета цього завдання – навчити вас застосовувати різновиди медіації в конкретних сценаріях конфліктів у галузі інтелектуальної власності. Вибір типу медіації та ефективне проведення процесу допоможе вам отримати практичні навички у вирішенні конфліктів та досягненні консенсусу між сторонами.

Оберіть тип медіації. Опишіть основні сторони конфлікту, їхні вимоги та очікування.

Підготовка до медіації. Розробіть план підготовки до медіації.

Визначте ключові етапи, які вам необхідно виконати перед початком медіаційного процесу.

Проведення медіації. Розробіть стратегію проведення медіації.

Опишіть техніки та методи, які ви будете використовувати під час зустрічей.

Досягнення результату. Опишіть процес досягнення консенсусу та вирішення конфлікту.

Які рекомендації ви надасте сторонам для подальшого уникнення конфліктів?

Аналіз процесу медіації. Визначте переваги та недоліки використання обраного підходу.

Завершення. Підготуйте звіт із результатами медіації.

Теми для есе

1. Розгляд історії та основних принципів традиційної медіації.

2. Аналіз сучасних викликів та можливостей у контексті традиційного підходу.

3. Визначення ролі експертів та оцінювачів у процесі медіації.
4. Аналіз плюсів та мінусів оцінно-експертного підходу.
5. Розгляд фасилітації як ефективного інструменту в управлінських конфліктах.
6. Вивчення кадрової медіації як інструменту вирішення конфліктів на робочому місці.
7. Аналіз використання медіації у вирішенні конфліктів під час укладення ліцензійних угод.
8. Розгляд практичних випадків та ефективних стратегій.
9. Дослідження впливу медіації на творчий процес та ефективність командної роботи.
10. Визначення особливостей використання медіації у сфері творчості.
11. Роль інноваційних технологій в удосконаленні процесу медіації.
12. Аналіз викликів та можливостей цифрової медіації.
13. Вивчення впливу глобальних тенденцій на медіацію у сфері інтелектуальної власності.
14. Аналіз міжнародних практик та стандартів у медіації в даній галузі.

Питання для самоконтролю

1. Які основні принципи традиційної медіації?
2. Який вигляд має процес традиційної медіації вирішення конфліктів?
3. Які виклики можуть виникнути в процесі традиційної медіації та як їх можна подолати?
4. Яким чином експертів використовують в оцінно-експертній медіації?

5. Які переваги та обмеження має цей вид медіації у вирішенні конфліктів?
6. Як визначається експертна кваліфікація у процесі оцінно-експертної медіації?
7. У чому полягає роль фасилітатора в медіації?
8. Які відмінності між фасилітацією та кадровою медіацією?
9. Як впроваджуються принципи фасилітації в кадровій медіації на робочому місці?
10. Які основні конфлікти можуть виникнути під час укладення ліцензійних угод?
11. Яким чином медіація може сприяти вирішенню конфліктів у цьому контексті?
12. Які плюси та мінуси використання медіації у ліцензійних відносинах?
13. Які особливості конфліктів у творчих колективах?
14. Як медіація може сприяти покращанню творчого процесу?
15. Як враховуються та вирішуються індивідуальні та творчі різниці в процесі медіації?
16. Які нові технології можуть використовуватися в медіації?
17. Які виклики пов'язані з цифровою медіацією та як їх можна подолати?
18. Яким чином технологічний прогрес впливає на доступність медіаційних послуг?
19. Як глобалізація впливає на конфлікти в інтелектуальній власності?
20. Які міжнародні стандарти існують у сфері медіації в інтелектуальній власності?

21. Яким чином медіатори пристосовуються до культурних та правових відмінностей у міжнародних конфліктах?

Тема 5. Теорія та практика перемовин у сфері інтелектуальної власності

План

1. Поняття перемовин у сфері інтелектуальної власності.
2. Основні принципи та етапи перемовин.
3. Особливості перемовин у сфері інтелектуальної власності.
4. Переваги та обмеження використання медіації в інтелектуальній власності.
5. Техніки та інструменти, використовувані в процесі медіації.
6. Інноваційні підходи до вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності.
7. Глобальні тенденції у сфері застосування перемовин та медіації.
8. Вплив технологічного прогресу на процеси вирішення конфліктів в інтелектуальній власності.

Теми презентацій

1. Технології управління та подолання конфліктів із використанням медіаційних процедур.
2. Техніки та інструменти, використовувані в процесі медіації.
3. Огляд основних методів та інструментів, які

використовуються медіаторами в інтелектуальній власності.

4. Порівняння різних підходів та їх вплив на результати.
5. Інноваційні підходи до вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності.
6. Дослідження того, як нові технології впливають на методи та засоби вирішення інтелектуальних конфліктів.

Теми для есе

1. Представлення новаторських методів та стратегій вирішення конфліктів.
2. Кейси успішного впровадження інновацій у практику.
3. Глобальні тенденції у сфері застосування перемовин та медіації.
4. Аналіз глобальних змін у підходах до вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності.
5. Роль міжнародних організацій та спільнот у розвитку глобальних стандартів.
6. Вплив технологічного прогресу на процеси вирішення конфліктів в інтелектуальній власності.

Теми для дискусій

1. Розкриття ключових принципів, що керують процесом перемовин.
2. Аналіз та пояснення етапів ведення перемовин у контексті інтелектуальної власності.
3. Особливості перемовин у сфері інтелектуальної власності
4. Виявлення та розгляд специфічних викликів інтелектуальної власності у процесі перемовин.
5. Переваги та обмеження використання медіації в

інтелектуальній власності.

6. Аналіз позитивних сторін та можливих обмежень застосування медіації.

7. Вивчення сценаріїв, коли медіація може бути найбільш ефективною.

Задача

Ви – представник великої міжнародної корпорації, яка зосереджена на розробленні новаторських технологій у сфері інтелектуальної власності. Компанія займається створенням та вдосконаленням продуктів, що покликані змінити підхід до вирішення низки глобальних завдань. У вашому інноваційному співтоваристві виник конфлікт між двома технічними командами. Кожна з команд претендує на інтелектуальну власність, яка, на їхню думку, стане визначальною для майбутніх проектів та продуктів компанії. Ви вирішили використати підходи медіації для вирішення цього конфлікту та збереження внутрішнього покою в інноваційному співтоваристві. Ваше завдання – розробити стратегію проведення медіаційного процесу, обираючи відповідальних медіаторів та визначаючи ключові етапи, які допоможуть урегулювати ситуацію та забезпечити подальший успішний розвиток корпорації.

Сформулюйте основні етапи медіації, визначте ключові аспекти, які необхідно враховувати під час вибору медіаторів, і обґрунтуйте, чому саме медіація може стати оптимальним рішенням для вирішення конфлікту в інноваційному співтоваристві вашої компанії.

Вказівки для розв'язування задачі

Аналіз ситуації: оцініть природу конфлікту, визначте ключові претензії кожної з технічних команд. Визначте можливі наслідки конфлікту для інноваційних проєктів та загального стану компанії.

Визначення цілей медіації: сформулюйте конкретні цілі, які потрібно досягти в процесі медіації. Зазначте, які аспекти інтелектуальної власності повинні бути вирішені під час медіації.

Вибір медіаторів: обговоріть характеристики ідеальних медіаторів для цієї конкретної ситуації. Розгляньте можливість залучення зовнішніх спеціалістів, які розуміють особливості інтелектуальної власності.

Визначення ключових етапів медіації: розробіть план проведення медіації, визначте етапи та послідовність їх проведення. Обґрунтуйте, чому кожен етап є важливим для досягнення поставлених цілей.

Взаємодія зі сторонами: сплануйте взаємодію з представниками технічних команд, роз'яснюючи процес медіації та важливість їхньої участі. Забезпечте можливість сторонам висловити свої погляди та очікування від медіації.

Створення умов для успіху: забезпечте конфіденційність та безпеку процесу медіації. Запропонуйте механізми врегулювання невирішених питань, якщо такі виникнуть.

Оцінювання результатів: розробіть критерії для оцінювання успішності медіації. Проведіть етапи післямедіаційної взаємодії, спрямовані на підтримання стабільності та співпраці між командами.

Звіт та рекомендації: підготуйте звіт із результатами

медіації та рекомендації для подальшого покращання внутрішніх процесів й управління конфліктами.

Питання для самоконтролю

1. Як ви розумієте термін «перемовини» в контексті інтелектуальної власності?

2. Які основні цілі можуть бути досягнуті через проведення перемовин у сфері інтелектуальної власності?

3. Назвіть основні принципи, які керують процесом перемовин.

4. З яких етапів складається звичайний процес перемовин?

5. Назвіть особливості перемовин у сфері інтелектуальної власності.

6. Які особливості виникають під час вирішення конфліктів, пов'язаних із сферою інтелектуальної власності?

7. Які аспекти інтелектуальної власності можуть бути використані в перемовинах?

8. Які переваги може мати використання медіації в інтелектуальній власності?

9. Які обмеження можуть виникнути під час використання медіації в цій сфері?

10. Назвіть деякі техніки, які можуть використовувати медіатори для полегшення процесу перемовин.

11. Які інструменти можуть бути використані для документування результатів медіації в інтелектуальній власності?

12. Які інноваційні підходи можуть бути використані для вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності?

13. Які глобальні тенденції в застосуванні перемовин та

медіації?

14. Як медіація в інтелектуальній власності інтегрується в глобальному контексті?

15. Які глобальні тенденції використання перемовин у цій сфері можна виділити?

16. Який вплив технологічного прогресу на вирішення конфліктів?

17. Як технологічний прогрес впливає на процеси вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності?

18. Які нові технології можуть бути використані для поліпшення медіаційних процесів у даній сфері?

Тема 6. Психологічні основи конфліктології у сфері права інтелектуальної власності

План

1. Визначення психологічних аспектів конфліктології.
2. Роль психології у вирішенні конфліктів у сфері інтелектуальної власності.
3. Особливості конфліктів в інтелектуальній власності.
4. Роль емоцій у виникненні та розвитку конфліктів в інтелектуальній власності.
5. Способи управління емоціями в процесі вирішення конфліктів.
6. Психологічні аспекти ефективної комунікації в контексті інтелектуальної власності.
7. Роль невербальної комунікації та мовленнєвих стилів.
8. Психологічна підготовка до перемовин.
9. Роль психологічної безпеки.

Теми презентацій

1. Основні поняття та теорії конфліктології.
2. Психологічні аспекти визначення та розуміння конфліктів.
3. Психологічні методи та стратегії вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності.

Теми для есе

1. Вплив психологічних факторів на розвиток та вирішення конфліктів.
2. Типові сценарії конфліктів в інтелектуальній власності.
3. Унікальні виклики та особливості психології учасників таких конфліктів.
4. Позитивний та негативний вплив емоцій на рішення конфліктів.
5. Психологічні методи контролю емоцій.
6. Розвиток навичок емоційного інтелекту в учасників конфліктів.
7. Значення ефективної комунікації у вирішенні конфліктів.
8. Психологічні чинники, що впливають на якість комунікації.

Теми для дискусій

1. Взаємозв'язок емоцій та конфліктів у сфері інтелектуальної власності.
2. Вплив невербальних сигналів на конфліктну ситуацію.
3. Роль психологічної підготовки учасників до

перемовин.

4. Взаємозв'язок безпеки та успішного вирішення конфліктів.

Задача

Розгляньте ситуацію конфлікту між двома компаніями, що претендують на права інтелектуальної власності до новаторського продукту в галузі технологій штучного інтелекту. Здійсніть аналіз психологічних аспектів цього конфлікту.

Етап виникнення конфлікту

Ідентифікуйте основні психологічні чинники, що можуть викликати конфлікт у цьому сценарії.

Опишіть роль емоцій та психологічних реакцій сторін на початковому етапі конфлікту.

Розвиток конфлікту

Визначте, які психологічні механізми можуть призвести до загострення ситуації.

Проаналізуйте вплив емоційного фактору на процеси прийняття рішень та спроби вирішення конфлікту.

Вплив конфлікту на комунікацію

Розгляньте роль психології комунікації в умовах конфлікту.

Які психологічні методи можуть бути використані для полегшення комунікації та зменшення напруги?

Психологічна підготовка до перемовин

Запропонуйте психологічні стратегії для підготовки сторін до перемовин та спільного пошуку компромісу.

Роль психологічної безпеки

Визначте, як може вплинути на конфлікт психологічна

безпеку учасників.

Які кроки можна представити для забезпечення психологічної безпеки під час вирішення конфлікту?

Це завдання спрямоване на вивчення та застосування психологічних принципів у сфері конфліктів інтелектуальної власності.

Вказівки для розв'язування задачі

1. Етап виникнення конфлікту: почніть з аналізу ситуації, що породжує конфлікт. Які події та обставини можуть бути вихідними точками для конфлікту? Виокреміть основні психологічні чинники: такі як ревності, конкуренція, образи, які можуть призвести до виникнення конфлікту.

2. Розвиток конфлікту: проаналізуйте, як психологічні механізми, такі як страх, невпевненість, можуть зростати впродовж розвитку конфлікту. Розгляньте, як емоційний фактор може вплинути на спроби сторін ухвалити рішення та знайти компроміс.

3. Вплив конфлікту на комунікацію: проаналізуйте, як психологія комунікації впливає на сприйняття інформації та реакції сторін на комунікаційні взаємодії. Запропонуйте психологічні стратегії для полегшення спілкування та покращання розуміння між сторонами.

4. Психологічна підготовка до перемовин: розгляньте психологічні аспекти підготовки учасників до перемовин. Які елементи можуть покращити їх психологічну готовність до діалогу? Запропонуйте методи психологічної підготовки, спрямовані на зниження напруження та побудову сприятливого психологічного клімату.

5. Роль психологічної безпеки: визначте ключові

аспекти психологічної безпеки учасників конфлікту. Розробіть рекомендації забезпечення психологічної безпеки, спрямовані на створення сприятливого психологічного середовища для вирішення конфлікту.

Питання для самоконтролю

1. Як ви розумієте психологічні аспекти конфліктології в контексті сфери інтелектуальної власності?

2. Наведіть приклади психологічних факторів, які можуть впливати на розвиток конфліктів в інтелектуальній власності.

3. Як психологія може впливати на ефективність вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності?

4. Зазначте конкретні сфери, де психологічні методи можуть бути особливо корисними для медіації інтелектуальної власності.

5. Які основні особливості конфліктів у сфері інтелектуальної власності можуть відрізнятися від інших типів конфліктів?

6. Які психологічні аспекти можуть бути важливими під час вивчення конфліктів у цій галузі?

7. Як емоції можуть впливати на виникнення конфліктів у сфері інтелектуальної власності?

8. Які конкретні емоції можуть бути ключовими факторами в таких конфліктах?

9. Які методи управління емоціями можуть бути ефективними під час вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності?

10. Як психологічна готовність до управління емоціями може полегшити процес медіації?

11. Як психологічні аспекти можуть впливати на ефективність комунікації між сторонами конфлікту в інтелектуальній власності?

12. Які елементи комунікації є ключовими для психологічного сприйняття учасників конфлікту?

13. Як невербальна комунікація може впливати на розвиток конфліктів в інтелектуальній власності?

14. Як мовленнєві стилі можуть відігравати ключову роль у вирішенні конфліктів у цій галузі?

15. Як психологічна підготовка може впливати на результати перемовин у сфері інтелектуальної власності?

16. Як можна забезпечити оптимальну психологічну готовність учасників до вирішення конфлікту?

17. Як психологічна безпека може впливати на розгляд конфлікту та його вирішення?

Тема 7. Менеджмент конфліктів у сфері інтелектуальної власності

План

1. Особливості конфліктів у сфері інтелектуальної власності.
2. Порівняння та аналіз моделей управління конфліктами.
3. Застосування моделей до інтелектуальної власності.
4. Ключові етапи менеджменту конфліктів в інтелектуальній власності.
5. Роль комунікації в менеджменті конфліктів.
6. Використання технологій у менеджменті конфліктів.
7. Урахування етичних стандартів у менеджменті конфліктів.

Теми презентацій

1. Визначення стандартів та підходів до врахування етичних принципів.
2. Висвітлення конкретних етапів управління конфліктами в інтелектуальній власності.
3. Порівняння різних моделей управління конфліктами в загальному контексті.
4. Визначення переваг та недоліків різних підходів до управління конфліктами.
5. Поглиблений аналіз та приклади застосування конкретних моделей управління конфліктами в інтелектуальній власності.
6. Аналіз унікальних аспектів та особливостей конфліктів, що виникають в інтелектуальній власності.

Теми для есе

1. Поглиблений розгляд етичних аспектів управління конфліктами в інтелектуальній власності.
2. Аналіз технологічних інновацій для ефективного управління конфліктами в інтелектуальній власності.
3. Приклади впровадження сучасних засобів для полегшення вирішення конфліктів.
4. Аналіз критичних пунктів та успішних стратегій на кожному етапі.
5. Вивчення впливу ефективної комунікації на процес управління конфліктами.

Питання для самоконтролю

1. Які є основні моделі управління конфліктами, які можна застосовувати загалом?
2. У чому полягають ключові відмінності між різними моделями управління конфліктами?
3. Які переваги та недоліки кожної моделі в контексті інтелектуальної власності?
4. Які конкретні моделі управління конфліктами найбільш ефективні для вирішення конфліктів у сфері інтелектуальної власності?
5. Як можна адаптувати загальні моделі до специфічних вимог цієї сфери?
6. Які виклики можуть виникнути за впровадження конкретної моделі в інтелектуальній власності?
7. Які етапи вирішення конфліктів є ключовими для успішного менеджменту в інтелектуальній власності?
8. Як описати кожен етап з урахуванням специфіки даної сфери?

9. Як можна запобігти переходу конфлікту на новий етап або ескалації?

10. Чи важливою є комунікація для вирішення конфліктів в інтелектуальній власності?

11. Які особливості комунікації в цій сфері можуть вплинути на результати управління конфліктами?

12. Як використовувати комунікаційні стратегії для покращання взаєморозуміння сторін?

13. Які сучасні технології можна використовувати для полегшення управління конфліктами в інтелектуальній власності?

14. Як впровадження технологій може поліпшити ефективність процесу вирішення конфліктів?

15. Які можливі ризики та виклики пов'язані з використанням технологій у цьому контексті?

16. Як етичні стандарти впливають на управління конфліктами у сфері інтелектуальної власності?

17. Як можна забезпечити дотримання етичних принципів під час управління конфліктами?

18. Які етичні виклики можуть виникнути в інтелектуальній власності та як їх вирішити?

Тема 8. Етика в медіації у сфері інтелектуальної власності

План

1. Основні принципи етичного поведіння медіатора.
2. Взаємодія медіатора зі сторонами конфлікту.
3. Кодекс професійної етики медіатора.
4. Конфіденційність та її важливість у сфері інтелектуальної власності.
5. Відповідальність медіатора.
6. Етичні виклики у вирішенні конфліктів, пов'язаних із правами інтелектуальної власності.
7. Вплив етики на здатність медіатора ефективно захищати інтереси сторін.
8. Використання принципів етики на різних етапах медіації.

Теми презентацій

1. Етика в медіації: огляд основних принципів та їх застосування в інтелектуальній власності.
2. Взаємодія медіатора та сторін: ключові аспекти ефективної медіації в інтелектуальній власності.
3. Конфіденційність у медіації інтелектуальної власності: значення та вплив на довіру сторін.
4. Відповідальність медіатора в процесі медіації інтелектуальної власності: як забезпечити об'єктивність та справедливість?
5. Етичні виклики у вирішенні конфліктів із правами інтелектуальної власності: пошук оптимальних рішень.
6. Вплив етики на ефективність медіатора в інтелектуальній власності: роль чесності та довіри.

7. Застосування принципів етики на кожному етапі медіації: ключові моменти в інтелектуальній власності.

Теми для есе

1. Вплив етичних принципів на результативність медіації у сфері інтелектуальної власності.

2. Роль етики в забезпеченні адекватної взаємодії медіатора та сторін конфлікту.

3. Етичні аспекти конфіденційності у вирішенні спорів із інтелектуальною власністю.

4. Правова та етична відповідальність медіатора: пошук балансу в інтелектуальній власності.

5. Роль етичних розглядів у вирішенні нетривіальних етичних викликів у сфері інтелектуальної власності.

6. Зв'язок етики та професійних якостей медіатора в інтелектуальній власності.

7. Використання етичних принципів для оптимізації етапів медіації в інтелектуальній власності.

Питання для самоконтролю

1. Які є основні принципи етичного поведіння медіатора, і як вони застосовуються у сфері інтелектуальної власності?

2. Які аспекти взаємодії медіатора зі сторонами конфлікту є ключовими для забезпечення ефективної медіації?

3. Чому конфіденційність є важливою у сфері інтелектуальної власності, і як вона може впливати на довіру сторін до процесу медіації?

4. Які відповідальності несе медіатор у процесі медіації, зокрема у сфері інтелектуальної власності?

5. Які етичні виклики можуть виникнути під час вирішення конфліктів, пов'язаних із правами інтелектуальної власності, і як їх можна вирішити?

6. Як етика впливає на здатність медіатора ефективно захищати інтереси сторін конфлікту у сфері інтелектуальної власності?

7. Як можна використовувати принципи етики на різних етапах медіації у сфері інтелектуальної власності для забезпечення справедливого та ефективного вирішення конфлікту?

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ НАПИСАННЯ ЕСЕ

Написання есе є формою самостійної роботи здобувачів, важливою частиною вивчення освітнього компонента, з формуванням особистої позиції здобувача та розгляду окремого проблемного питання.

Метою есе є розвиток навичок самостійного творчого мислення та письмового викладення власних думок.

Есе повинне складатися з чіткого викладення суті, самостійного проведеного аналізу проблемного питання, джерел, які було використано для аргументації власної позиції, а також висновків, що узагальнюють запропоновані здобувачем положення.

Під час написання есе повністю зборонено використовувати штучний інтелект.

Список джерел необхідно оформити як повноцінний список використаної літератури, який оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Варто подати власні думки в тексті есе, що є важливою складовою такої форми роботи.

Положення, наведені в есе, можуть підтверджуватися або спростовуватися:

- положеннями нормативно-правових актів – чинними або застарілими (якщо це доречно);
- цитатами;
- історичними подіями;
- особистим досвідом.
- прикладами із судової практики.

Загальні технічні вимоги до оформлення роботи:

1. Шрифт основного тексту – Times New Roman.
2. Обсяг есе – 3–5 аркушів.
3. Кількість використаних джерел – не менше ніж 3.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ТА ЇЇ ПУБЛІЧНОГО ЗАХИСТУ

Розроблення презентації та її публічний захист – це важлива частина комунікації результатів роботи. Ось декілька рекомендацій щодо підготовки презентації та її публічного захисту для освітнього компонента «Набуття прав на об’єкти інтелектуальної власності».

Кількість слайдів. Зазвичай на публічному захисті вистачає 8–10 слайдів. Вибирайте кількість слайдів, яка дозволить належно представити вашу інформацію, не перенавантажуючи аудиторію.

Структура презентації. Розплануйте структуру вашої презентації. Зазвичай вона включає вступ, основні розділи та висновки.

Зміст слайдів. Кожен слайд повинен мати обмежену кількість тексту і включати графіку або ілюстрації. Використовуйте ключові слова та короткі фрази, а не довгі тексти. Ваші слайди повинні підтримувати вашу усну презентацію, а не повторювати її слово в слово.

Графіка та ілюстрації. Використовуйте зображення, графіку та ілюстрації для візуалізації вашої інформації. Графічний матеріал може допомогти зрозуміти ваші ідеї краще.

Заборони використання штучного інтелекту. Вибірка та структура інформації на слайдах повинна бути розроблена вами особисто, і вам не потрібно використовувати штучний інтелект для підготовки тексту чи ідеї презентації. Ваша презентація повинна відображати вашу власну працю та розуміння теми.

Посилання на Інтернет. Якщо ви використовуєте інформацію або графіку з Інтернету, обов'язково зазначайте джерела інформації на слайдах або в примітках.

Публічний захист. Практикуйте вашу презентацію перед виступом. Виражайте інформацію чітко і лаконічно, уникаючи занадто складних термінів та слів. Важливо мати зв'язну аргументацію та говорити на тему.

Час. Дотримуйтеся встановленого часу для публічного захисту. Плануйте вашу презентацію так, щоб вкластися в часовий ліміт.

Питання та відповіді. Будьте готові відповідати на питання аудиторії. Підготуйтеся до можливих запитань, які можуть виникнути під час захисту.

Впевненість і позитивний настрій. Пам'ятайте, що ваша презентація – це можливість поділитися своїми знаннями та дослідженнями. Будьте впевненими і позитивними під час виступу.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1-й етап – це вибір та затвердження теми для курсової роботи:

1. **Вибір теми.** Зазвичай здобувач може обирати тему із запропонованого списку, але також може внести свою пропозицію викладачеві, та за умови її погодження, він може працювати над курсовою роботою за запропонованою темою.

2. **Розроблення плану.** Після вибору теми студент повинен розробити план курсової роботи. План включає в себе структуру роботи, тобто заголовки розділів, підрозділів та їх зміст. Важливо дотримуватися логічності та послідовності побудови плану.

3. **Погодження плану.** Розроблений план потрібно погодити з науковим керівником. Науковий керівник може надати поради, запропонувати зміни чи корекції, якщо вони є необхідними. Результатом цього етапу є схвалений план роботи.

Структура курсової роботи:

Вступ: актуалізація проблеми; визначення мети та завдань дослідження; формулювання об'єкта та предмета дослідження.

Основна частина складається з трьох розділів, які повинні містити не менше ніж два підрозділи кожний.

Висновки: підсумовування основних висновків та результатів дослідження.

Список використаних джерел.

Додатки (за потреби).

Зазначена структура курсової роботи є лише можливим варіантом. План курсової роботи завжди

погоджується в індивідуального порядку з науковим керівником.

2-й етап – це виконання роботи. Після затвердження теми та плану, здобувач розпочинає виконання курсової роботи відповідно до запропонованої структури та угодженого плану.

Рекомендації:

1. Використовуйте актуальні джерела та літературу, зокрема зарубіжну, для аналізу законодавства та судової практики.

2. Забороняється використовувати штучний інтелект або інші автоматизовані системи для написання чи плагіатування роботи.

3. Прагніть до оригінальності та самостійного аналізу викладених матеріалів.

4. Дотримуйтеся вимог щодо оформлення роботи, враховуючи посилання на джерела. Оформлення списку літератури необхідно здійснювати відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40).

5. Зазначайте всі використані джерела у списку літератури, дотримуючись належного формату.

6. Допустимий відсоток запозичень у тексті – 40 %.

7. Обсяг курсової роботи – 35–40 сторінок, із них обсяг основного тексту не може бути меншим ніж 30 сторінок.

3-й етап – захист перед науковим керівником чи комісією. Під час захисту здобувач повинен презентувати свою роботу, відповісти на запитання та аргументовано викласти свої думки.

Написання та захист курсової роботи вимагає докладного дослідження обраної теми та педантичності у виконанні всіх вимог. Дотримуйтеся рекомендацій та не сумнівайтесь у питаннях щодо джерел, форматування та плагіату.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24.07.1971 р. *Верховна Рада України*. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051.

2. Брюссельська конвенція про розповсюдження несучих програм сигналів, що передаються через супутники від 21.05.1974 р. *Верховна Рада України*. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_250.

3. Вашингтонський договір про інтелектуальну власність у відношенні інтегральних мікросхем : Міжнародний документ від 26.05.1989 р. Всесвітня організація інтелектуальної власності. URL: https://www.wipo.int/treaties/en/text.jsp?file_id=295136.

4. Всесвітня конвенція про авторське право: Міжнародний документ від 06.09.1952 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052.

5. Директива Європейського Парламенту і Ради 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 року про гармонізацію окремих аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві від 22.05.2001 р. № 2001/29/ЄС. *Офіційний вісник Європейських співтовариств*. 2001 р. L 167. Ст. 10.

6. Директива 2009/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про правову охорону комп'ютерних програм. URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/24/oj>.

7. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року та положення Бернської

конвенції (1971 р.), на які містяться посилання у Договорі : Міжнародний документ від 20.12.1996 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_770.

8. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

9. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

10. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція) : Міжнародний документ від 26.10.1961 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_763.

11. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.

12. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.

13. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав : Закон України від 22.08.2018 р. № 2415-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19>.

14. Про затвердження Інструкції про порядок ознайомлення будь-якої особи з матеріалами заявки на об'єкт права інтелектуальної власності : Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.04.2005 р. № 247. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0494-05>.

15. Про затвердження Правил складання, подання та розгляду заявки на реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми : Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.04.2002 р. № 260. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0406-02>.

16. Про затвердження Положення про Державний реєстр України топографій інтегральних мікросхем : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2001 р. № 292. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0375-01>.

17. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів : Закон України від 05.11.1997 р. № 621/97-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80>.

18. Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації від 17.11.2021 р. № 1467-р. *Офіційний вісник України*. 2021. № 92. Ст. 368.

19. Рекомендації щодо застосування вільних публічних ліцензій на використання об'єктів авторського права і суміжних прав. *Офіційний сайт Мінекономіки*. URL: <http://surl.li/dsspp>.

20. Рекомендації щодо забезпечення правомірності використання комп'ютерних програм вільного користування. *Офіційний сайт Мінекономіки*. URL: <http://surl.li/dssp>.

21. Рекомендації щодо забезпечення правомірності використання комп'ютерних програм у діяльності суб'єктів господарювання. *Офіційний сайт Мінекономіки*. URL: <http://surl.li/dssqf>.

22. Угода про асоціацію між Україною та Європейським

Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії : Міжнародний документ від 21.03.2014 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

23. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Наукова література

24. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності : навч. посіб. / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін. ; за ред.: І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. Київ : Національна академія управління, 2014. 278 с.

25. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / А. В. Аксютіна, О. В. Нестерцова-Собакарь, В. В. Тропін та ін. ; за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. О. В. Нестерцової-Собакарь. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.

26. Вахонєва Т. М. Авторське право і суміжні права в Україні : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : ВД «Дакор», 2019. 576 с.

27. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та за кордоном : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 280 с.

28. Інтелектуальна власність : підручник / за ред.: Л. М. Попова, А. В. Хромов, І. В. Шуба. Харків : Федорко, 2021. 262 с.

29. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци, канд. юрид. наук, доц. О. І. Чепис. Ужгород : РІК-У, 2019. 488 с.

30. Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна

власність : підруч. Львів : Галицький друкар, 2015. 280 с.

31. Sam R. *Intellectual property : cases, materials and commentary*. Chatswood, NSW : LexisNexis Butterworths, 2020.

Список публікацій з актуальних питань

32. Грабовська Г. М., Семенюк Я. А. Поняття комп'ютерних програм як об'єкта права інтелектуальної власності та правові основи їх захисту. *Юридичний вісник*. 2020. № 1 (54). С. 107–112.

33. Ізбаш О. О. Інтелектуальна власність у цифровому просторі. *Інформація і право*. 2021. № 3 (38). С. 82–89.

34. Сокурєнко В. А., Хрякова Н. О. Тенденції розвитку концепції «вільного використання» творів на цифровому ринку у сучасному авторському праві ЄС. *Форум права*. 2020. № 63 (4). С. 64–74.

35. Тарасенко Л. Об'єкти авторського права у цифровому середовищі. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2019. Вип. 68. С. 231–239.

36. Briukhovetska M. Civil law regulation of information technology (IT) contracts. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2021. № 11. P. 5–10. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.11.01>.

37. Protection of copyright on the Internet / A. Kyryliuk, N. Baadzhy, R. Honhalo et al. *Amazonia Investiga*. 2019. № 8 (24). P. 464–470.

38. Nekit K., Ulianova H., Kolodi D. Website as an object of legal protection by Ukrainian legislation. *Amazonia Investiga*. 2019. № 8 (21). P. 222–230.

Електронне навчальне видання

Методичні вказівки та завдання
до проведення практичних занять і самостійної роботи
з дисципліни «**Медіація у сфері інтелектуальної власності**»
для студентів спеціальності *081 «Право»*
освітньої програми «**Інтелектуальна власність**»
освітнього ступеня «*магістр*»
усіх форм навчання

Відповідальна за випуск О. С. Бондаренко
Редакторка Н. З. Клочко
Комп'ютерне верстання О. С. Бондаренко, Р. О. Дегтяр

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 3,08. Обл.-вид. арк. 2,83.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.